

Hämeen liitto

Vaihemaakuntakaavan OAS-lausunto

1. Energiatuotannon alueellinen suunnittelu

Renkajärven suojeluyhdistys ry pitää energiatuotannon sijoittumisen alueellista suunnittelua välttämättömänä. Kuntakohtaiset sijoituspaikkapäätökset tehdään tilanteessa, jossa vallitsee asukkaiden etujen ja kuntatalouden välinen jyrkkä ristiriita. Valitettavan usein kunnan taloustilanne menee asukkaiden ja ympäristön etujen edelle, vaikka lainsäädäntö velvoittaaakin kunnan huolehtimaan asukkaiden ja ympäristön hyvinvoinnista. Siksi maakuntakaavan ohjaava vaikutus on keskeisen tärkeä.

Hämeen maakunnassa alle 10 tuulivoimalan tuotantoalueet voidaan nykyisin kaavoittaa ja päättää kunnan toimesta ilman, että niitä on merkitty maakuntakaavaan. Raja on suhteettoman korkea erityisesti ottaen huomioon voimaloiden nykyiset koot ja maakunnan verrattain tiheän asutuksen. Jo muutaman valtavan, Eiffel-tornin korkuisen tuulimyllyn teollisuusalueilla on mittavat ympäristövaikutukset.

Alueellisen suunnittelun velvoittavuutta tulee muuttaa kattamaan kaikki teollisen mittakaavan tuulivoimalat.

2. Tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet -selvitys

"Tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden selvitys Kanta-Hämeen maakunnan alueelta" (2022) ei voi toimia yksinomaista tausta-aineistona tuulivoimatuotannon sijoituspaikkoja arvioitaessa, koska se on osin jo vanhentunut, summittainen ja mekaaninen paikkatietoharjoitus - osin virheellisin oletuksin.

Selvitys on päivätty 1.11.2022 eli se on viimeistelty ja sen johtopäätökset on tehty välittömästi Ukrainan sodan alkamisen jälkeen, jolloin riippuvuus Venäjän energiasta ja sen korvaamisen ongelmat olivat päivittäin otsikoissa. Ymmärrämme, että paniikinomaiset olosuhteet ovat vaikuttaneet selvityksen tuloksiin ja siihen, että potentiaalisia paikkoja löytyi paljon enemmän kuin 2012 - siksi tuloksia pitääkin arvioida kriittisesti uudelleen, ottaen huomioon nykyisen energianhuollon tilanne ja sen näkymät.

Haluamme korostaa tehdyn tarkastelun puutteellisuutta. Keskeisinä osa-alueina haluamme tässä vaiheessa tuoda esiin:

- Asukkaita ja asukasmääriä koskevan tarkastelun vinouma: huomiota kiinnitetään asukaslukeihin, ei niinkään vapaa-ajan asuntojen asukkaisiin. Renkajärven, Takajärven, Pukarjärven, Sotkajärven ja Vaimaraisen rajaamalla alueella on noin 1000 vapaa-ajan asuntoa ja niissä asukkaita useita tuhansia - moninkertainen määrä vakituisiin asukkaisiin verrattuna. Vapaa-ajan asutukselle ei panna selvityksessä juurikaan painoa, vaikka niiden asuntojen käyttö lisääntyy ja niiden asukkaat tuovat alueelle merkittävästi ostovoimaa.
- Mielivaltaiset, merkittävästi alimitoitettut puskurietäisyydet. Esimerkiksi, selvityksessä käytetään yhden kilometrin puskurietäisyyttä asuntoihin ja sitäkin hyvin summittaisesti. Samaan aikaan useissa kunnissa on päätetty huomattavasti suuremmista kategorisista puskurietäisyyksistä, viimeaikaisissa päätöksissä on jo käytetty 3-4 kilometrin minimietäisyyksiä asunnoista ja myös viittä kilometriä järven rantaviivasta. Koska Renkajärven molemmin puolin olevia, pinta-alaltaan pieniä alueita ympäröi tiheä asutus, mikä tahansa kohtuullinen puskurietäisyys pudottaa kaikki nämä Renkajärven ympärille luonnostellut alueet pois potentiaalisten alueiden listoilta.

- Riittämätön paikallisten olosuhteiden huomioonottaminen heikentää selvityksen käyttökelpoisuutta. Ymmärrämme tarvittavan työn laajuuden, mutta se pitää silti tehdä kunnolla, koska maakuntakaavassa osoitettavilla tuulivoimala-alueilla tulee olemaan hyvin merkittävät, laajat ja peruuttamattomat vaikutukset. Mekaanisen paikkatiedon pohjalta, ylimalkaisin kommentein pehmenneet päätelmät eivät ole riittäviä maakuntakaavan tarkoituksiin. Konkreettisina esimerkkeinä olkoot latvavesien poikkeuksellisen herkkyyden ja merkittävien ekologisten verkostojen huomiotta jättäminen, pohjavesialueiden liian pieni huomiointi tai maisemakommentti "Lähialuevyöhykkeellä tuulivoima-aluetta kohti suuntautuneissa avotiloissa tuulivoimala on todella hallitseva elementti maisemassa", joka ei johtanut mihinkään johtopäätökseen.
- Uusimmat käytössä olevat tutkimustiedot on huomioitava. Tuulivoimaselvitystä on siis täydennettävä ja otettava huomioon uudet tutkimustulokset, kuten Luken koontiselvitys lukuisista kansainvälisistä tutkimuksista, jotka osoittavat eläinten väistyvän kauas tuulivoima-alueiden läheisyydestä. Renkajärven osalta keskeisiä lajeja ovat esimerkiksi sääkset, kaakkurit, kuikat, liito-oravat, lepakot, sudet, ilvekset ja Natura-alueen viitasammakot.
- Selvitys ei huomioi soidensuojeluohjelman täydennyskohteita, joita Renkajärven ympäristössä on useita - suuri osa Hämeen kohteista on juuri sillä alueella. Tältäkin osin selvitystä on täydennettävä ja otettava se huomioon johtopäätöksissä.

3. Hiljaisen alueen merkitys

Hämeen hiljaiset alueet tulee merkitä maakuntakaavaan, koska ne vaikuttavat niin energiantuotannon kuin liikenneväylienkin sijoittamiseen. Hiljaisten alueiden merkitys ja arvostus korostuu koko ajan etenkin Etelä-Suomessa. Hämeen hiljaiset alueet ovatkin yksi maakunnan merkittävimmistä kilpailuvalteista koko Etelä-Suomen asukkaiden ajankäytön ja ostovoiman osalta.

Vaihemaakuntakaavan tausta-aineistoon ei kuulu Hämeen maakunnan hiljaisten alueiden selvitystä, vaikka se on olennainen aikanaan tehtävien johtopäätösten kannalta. Hiljaiset alueet toki mainitaan em. potentiaalisten alueiden selvityksessä, mutta niille ei panna lainkaan painoa johtopäätöksissä saati poissulkevassa analyysissä.

Tuulivoimalamelun häiritsevyys on aina suhteellinen ja paikkakohtainen. Alueella, josta taustamelu puuttuu kokonaan, ei voi suoraan soveltaa tuulivoimalameluasetuksen maksimirajoja. Jo 30 dBA:n melutaso on selvästi kuultavissa, etenkin, kun tuulivoimaloiden melussa korostuu jaksottainen ja matala alle 200 Hz taajuus. Se kuuluu kauas ja voimistuu näitä Hattulan "potentiaalisia" alueita ympäröivien järvien yli kulkiessaan. Hiljaiset alueet -selvitys on siis nostettava vaihemaakuntakaavan tausta-aineistoon.

10.5.2024

Renkajärven suojeluyhdistys ry

Matti Honkajuuri
Puheenjohtaja

Pentti Mansukoski
Tuulivoimavaltuutettu

Lisätietoja: Pentti Mansukoski, 050 64631, mansu@me.com